

Mintaadó elődök

Igen fontos dolog, hogy az új pedagógus-nemzedékek ismerjék a mintaadó elődök életútját, munkásságát. Veszprém megye egyébként ebben is élen jár. A megye jeles pedagógusait bemutató kiadványsorozat legutóbbi kötete a Magyar Pedagógiai Társaság Veszprém megyei tagozatának örökös díszelnökét, a fáradhatatlan *Fónay Tibort* mutatja be.

A Debreceni Tanítóképző Főiskola Könyvtára a főiskola jeles alakjának, *Kiss Tihamér* professzornak szentelt kötetet (erről a könyvről az Iskolakultúra korábban bővebben írt). *Bogárné Kukk Anikó* mesterét, *Tóth Lászlót*, a gyermekvédelem négy évtizedes robotosát mutatja be szintén Debrecenben megjelent kötetben – a kiadók közt a megyei Pedagógiai Intézet, a hajdúböszörményi Óvóképző Főiskola és a Magyar Pedagógiai Társaság szerepel.

S ugyancsak Debrecenben, a DAB kiadványa örökíti meg – centenáriumán a híres pedagógiaprofesszort. *Karácsony Sándor öröksége* – ez a kötet címe, s az 1991 májusi emlékülés teljes anyagát tartalmazza – s újraközli *Karacs Zsigmond* átfogó bibliográfiai munkáját is.

Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában

címmel 131 oldalas érdekes kiadványt jelentetett meg a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógia Intézet 1992-ben, Debrecenben, jegyzetekkel, irodalomjegyzékkel, epocha-táblázat mellékletekkel. Hét óvonó munkáját szerkesztette egy-egybe *Vargáné Szabó Gyöngyi*. Felelős kiadó: *Herpai Imre* igazgató. Az előszót a leghivatottabb, *dr. Vekerdi Tamás*, a Waldorf-pedagógia

legjobb hazai ismerője és ismertetője írta. Az epochális oktatás-tanulás ugyanis a Waldorf-pedagógia egyik jellegzetes oldala.

Az epochális oktatás nem órákban, nem is „heti óratervben”, hanem (itt) *három hetes témákban* gondolkodik. Kicsit sajnáljuk, – éppen az újszerűsége való tekintettel is – hogy az egyébként alapos, instruktív munkában nem találtuk meg az „epocha” markolatos definícióját, logikailag pontos megkülönböztetését, szembeállítását a nem epochális rendszerekkel. Amiképpen a lelkes, komoly munkát végző szerzők nem tartották szükségesnek „kutatási módszereik” leírását, s az epochális és a nem epochális oktatást illetően. Csak bejelentik „Eredményeink” alcím alatt, hogy „a tudatos tervező munka, optimális egyéni fejlesztés eredményeként minden gyerek magasabb fejlődési fokozatot ért el, a korábbihoz képest” Elhisszük. Nagyobb dokumentáltság azért jó lett volna.

Mindez nem von le semmit a tanulságos kötet értékeiből. Különösen is értékes az egész kötet átható mély humanizmus, a játék, a mese, a mozgás, a munka nevelő szerepének hangsúlyozása, a „másság” tiszteletére nevelés és főként az egyéniség, az egyéni képességek iránti figyelmesség és tisztelet.

FALUDI SZILÁRD

Pedagógus-relikviák, iskolai emlékek

Örvendetesen gyarapodnak az iskolai muzeális gyűjtemények, egy-egy iskola nagy hagyományú múltja közismertté válhat tanulóifjúsága és a széleskörű érdeklődők előtt is.

Az elmúlt évben a *Magyar Pedagógiai Társaság* és a *Tájak Korok Múzeumok Egyesület* közös felhívással kísérelte meg számba venni az

iskolai gyűjteményeket. E pályázaton tűnt fel *Földes és a Mohács Park Utcai Általános Iskola*. Értékes tablók, dokumentumok tekinthetők meg a salgótarjáni *Petőfi Iskola* folyosóin – s bizonyára más iskolákban is. Érdemes a regisztrációt folytatni, az ezredéves ünnepe felé közeledő magyar iskolaügyet e gyűjtemények feltárásával köszönteni.

Ezúttal a *Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtára* sorozatában hozzáférhető füzeteket soroljuk fel.

Első a sorban a pásztói "Oskolamester háza,,. Páratlan középkori emlékünki!

Az ípusztaszeren felállított szabadtéri néprajzi gyűjtemény jeles látványossága a tanítólakás, amelyben iskolatörténeti gyűjtemény tekinthető meg (ez a 315. sz. füzet).

A következő három kötetnek érdekessége az, hogy a műemléklátogató ma is működő iskolát, eleven diákéletet talál, ha arra jár.

A 441. sz. füzet Csurgót, a diákvárost mutatja be, a 318. füzet a budapesti Deák téri Iskolát, a 390. számú pedig a szintén budapesti Szent István Közgazdasági Szakközépiskolát.

Könyvajánlás

A *Csongrád Megyei Pedagógiai és Közművelődési Szolgáltató Intézet* kiadásában megjelent a

Variációk Freinet pedagógiájára című könyv.

Ajánljuk ezt a kiadványt mindazon óvónőknek, tanítóknak és tanároknak, akik elfogadják Freinet szavait:

„Egyedüli tehetségem mint pedagógus abban áll, hogy nagyon jól emlékszem a gyermekkoromra. A gyerekeket, akiket nevelek, gyerekként fogaom fel, és gyerekként és felnőttként egyaránt elismerem egy tudomány azon tévedéseit, amely eredetét elfelejtette.”

Továbbá ajánljuk azoknak a szülőknek, akik Freinet pedagógiája szerint dolgozó nevelési-oktatási intézménybe szeretnék beíratni vagy már oda járatják gyermekeiket.

A könyv ára 256,- Ft.

Megrendelhető: Csongrád Megyei Pedagógiai és Közművelődési Szolgáltató Intézet

6726 Szeged, Középfasor 1–3.

Játékfesztivál

A *Homo Ludens Nemzeti Bizottság* (Bp. V., Hold u. 1.) 1993 nyarán Szentivánnaptól Péter-

pálig címmel szervezi a Kelet- és Közép-Európai Játékfesztivált különböző helyszíneken.

Vesszőparipáink. Kis játék-történet.

(A Magyar Játék Társaság közleménye 2. kötet.)

Az 1987-ben alakult *Kiss Áron Magyar Játék Társaság* a hazai játékkultúra értékeinek felkutatását, őrzését, széles körű terjesztését és továbbfejlesztését tűzte ki célul. Mindezt a játékszálal, a játékszerekkel foglalkozó szakemberek összefogása révén teszi, fórumokat szervez, lehetőséget biztosít tapasztalatcserére, az eredmények bemutatására. Tájékoztatókkal, kiadványokkal segíti, a játék, a játszáskultúra eseményeiről, helyzetéről való informálódást.

Szakmai szempontból nagy jelentőségűnek tarthatjuk a „Vesszőparipáink” kiadvány-sorozat, melynek első kötete a Társaság névadójának bemutatására vállalkozott. *Kiss Áron* életét, munkásságát feldolgozó írások, érdekes fotóanyag, ajánló bibliográfia Kiss Áron önálló és gyűjteményes munkáiról, valamint a róla szóló irodalomból – mind érdekes nevelés – történeti és művelődéstörténeti forrásnak minősíthetők.

A 2. kötet szerzői a játékpedagógia múltjából merítettek, a játékpedagógia hazai úttörőihez nyúltak vissza, a múlt század második felének és századunk első évtizedeinek néhány jeles képviselőjének pedagógiai törekvéseit egy-egy megye, város sajátos vonásait, történetét mutatva be. Kuriózumnak minősül a Zala megye óvodáinak játékfeldolgozását taglaló tanulmány épp úgy, mint a „Miasszonyunk Kalocsai Szegény Iskolánövérék óvodáinak” bemutatása, vagy a „Játék és oktatás a régi Nagykőrösön” című neveléstörténetinek és helytörténetinek egyaránt nevezhető munka.

Ma a játékot a gyermek alapvető tevékenységének, a megismerés „Királyi útjának”, a személyiségfejlődés egyetlen lehetséges terepének tartjuk, amely segítséget ad a gyermek megismeréséhez, s amely egyaránt tekinthető diagnosztikai és terápiás, valamint nevelő eszköznek. Azonban nem mindég vélekedtek így a játékról... Hanem hogyan?

Nos erre kaphatnak választ azok, akik elolvassák a kötetben található írásokat.

A „Vesszőparipáink” második kötetét, amely Kis játék-történet címmel jelent meg, ajánlom nemcsak a Játék Társaság tagjainak, hanem a neveléstörténet, a gyermeki játéktevékenység és a játékpedagógia iránt érdeklődő szakembereknek, ezen belül különösen az óvodapedagógusoknak.

A kötet szerkesztője: W. Mikó Magdolna

Újabb adalékok játékkultúránkhöz

Újabb magyar vállalkozó kísérletezik az esztétikus, a természet közvetlen üzenetét közvetítő fa-gyermekjáték meghonosításával. *Bio Natur* a márkanéve a termékcsaládnak, amit a *D&L Kereskedelmi Bt* (1142 Bp., Adria sétány 6/C.) forgalmaz. Ívadásoknak, kisiskolásoknak készültek azok a járművek, autók, vonatok, teherkocsik, melyek megpróbálnak alternatívát kínálni a mesterséges színezésű műanyagok és fémcsodák dömpingjében. Gondos megmunkálás, jó fogás, mozgékony elemek jellemzik e játékokat. Külön szépsége e tárgyoknak, hogy különböző (saját) színű, különböző keménységű faelemekből épülnek fel, így szemnek, tapintásnak is elemi élményeket jelentenek.

A természetes fajtékok kálváriája közismert a magyar játékszakmában. Kívánjuk, hogy megannyi elődjének kudarca után a *Bio Natur* járjon sikerrel!

Tiszafüredről dióhéjban

Az Iskolakultúrában nagy örömmel mutattuk mindig be azokat a *helyi* kiadványokat, melyek nemcsak egyszerűen a honismereti nevelőmunka tanujelei és eszközei, hanem hasznos kiindulópontjai helyi tanterveknek, a *helyről*/szóló műveltségblokkok tanításának. A zalai Kustánszeg, a nógrádi Ságújfalu mutatott be gyermekmunkákkal gazdag, s iskolai gyerekolvasmánynak is alkalmas Kalendáriumot.

Az MDF tiszafüredi szervezete pedig *Harka Ákos, Vadász István, Fűvessy Anikó, Gaál Sándor* írásait adta ki Tiszafüredről dióhéjban (Oktatási segédanyag) című kötetében. Valamennyi tiszafüredi diák fontos tankönyveinek egyikeként.

Hírlevél

1992 októberében a szegedi *Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Szlovák Tanszéke* első ízben rendezte meg a felsőoktatásban működő szlovák szakos tanárok és tanárjelöltek találkozóját, melyen arra a következtetésre jutottak, hogy elengedhetetlenül szükséges az alsó-, közép- és a felsőfokú nevelés-oktatás koordinálása.

A következő találkozó 1993. februárjában jött létre, ahol megalakult a „Magyarországi szlovák

szakos Pedagógusok Szakmai Egyesülése” abból a célból, hogy az egyesülés összefogja a szlovák szakos pedagógiai társadalmat és megvalósulhasson a hazai szlovák oktatás megújítása.

Az egyesülés célkitűzései között szerepel többek között a szlovák szakos pedagógustársadalom kompetenciájának megerősítése megfelelő szakemberek vezetésével. Szeretné megteremteni a pedagógusok folyamatos továbbképzését Szegeden, Esztergomban, Békéscsabán és Budapesten.

Az Egyesület céljai megvalósítása érdekében,

a) Tömöríti a magyarországi szlovák tannyelvű oktatás valamennyi felsőoktatási (felsőfokú) képesítéssel rendelkező, (vagy képzésben jelenleg részesülő) tanerejét, akiknek érdekképviseleti és továbbképzési szervként szolgál.

b) Állást foglal az anyanyelvi oktatás nemzeti kisebbségi szempontjaiból.

c) Rendszeres együttműködést valósít meg minden szervezettel, hivatalos szervvel, jogi- és magánszeméllyel, aki az egyesület célkitűzéseinek elérésében segítségére lehet.

d) Részt kíván venni a szlovák oktatást érintő döntések előkészítésében, meghozatalában.

e) Az oktató-, kutató-, illetve alkotómunka összehangolása és all-round személyiségű, fellépésű tagság egybehangzó koncepciójának tükröztetése oktatási kérdésekben.

f) Rendezvények, konferenciák, külön stúdiómok szervezése, oktatói tudományos munka segítése.

g) Kapcsolatot tart hasonló külföldi társintézményekkel.

h) Hallgatói tudományos igény ébresztése, kamatoztatása, orientálása.

i) Szakmódszertani folyóirat alapítása.

j) Kezdeményezi országos hatáskörű metodikai kutatások koordinatív gondozását.

k) Tevékenységét pártsemlegesen folytatja.

l) Ösztöndíj alapítás formájában támogatást nyújt tagjainak, valamint azoknak, akik az egyesület céljaival egyetrtve tevékenyen vesznek részt a célkitűzések megvalósításában.

1993. április 15–16-án a szakmai egyesület újabb tanácskozást hirdetett meg „Kommunikációs korlátok és lehetőségek a hazai szlovák oktatásban” címmel.

Ehhez a témához kapcsolódtak a kétnapos tanácskozás referátumai, előadásai, hozzászólásai. Hogyan lehetne leküzdeni a kommunikációs korlátokat, mi az alapvető oka annak, hogy a tanulók beszédképessége nagyon alacsony szinten van, hogyan lehetne minél előbb hatékonyan javítani ezen a helyzeten.

Nagyon fontosnak tartják a szlovák szakos pedagógusok és szakemberek az ilyen jellegű találkozásokat, hiszen az égető problémákat orvosolni csak közösen, összefogva lehetséges szakértői gárda irányításával.

KOVÁCS ANNA

A szerkesztő ajánlása

László Gyula Széchenyi-díjas régészprofesszor most megjelenő könyve – méltatlanul – több mint egy évtizede kéziratban, kiadatlanul állt. László királyunk szentté avatásának 800. évfordulója kapcsán sikerült megjelentetését biztosítani a *Tájak-Korok-Múzeumok Könyvtára* negyedik köteteként.

A kézirat lezárása óta eltelt időszak – bár a szerző alapvető megállapításait, feltevéseit semmiben sem érintette, inkább megerősítette – mégis hozott olyan eredményeket, amelyek miatt a mű tartalmán módosítanunk kellett. Természetesen a szerző egyetértésével.

Ezt elsősorban az 1980 óta ismertté vált, részben vagy egészben feltárt újabb Szent László-legenda freskók előkerülése indokolta. Hat falképről van szó: kettő közülük Erdélyben (Csíkszentmihály, Székelydálya), a többi székelyföldi freskó közelében került elő, egy Besztercebánya közvetlen környékén (Pónik), kettő Pozsony alatt (Gutor, Szentmihályfa), egy pedig Burgenlandban, Felsőlövön. Így kötetünk összesen 29 falképet ismertet.

Jelentősen gazdagodott az elmúlt évtizedben a legendaival kapcsolatos szakirodalom. Az irodalomjegyzék 265 tételéből közel egyharmadnyi 1980 után látott napvilágot. Ezekre – a freskókat ismertető címszavak jegyzetei után – „kiegészítő irodalom” jelzéssel hivatkozunk.

Célszerűnek látszott az újabb és a régebbi kutatások eredményeinek áttekintését, valamint a kerlési ütközet ábrázolásainak „utóéletét” (XVII–XIX. század) is bemutatni. Mind a bibliográfia, mind a tanulmány a *Függelékbe* került Kerny Terézia munkájaként.

Az eredeti szerzői szándék szellemében igyekeztünk eljárni abban is, hogy a legendaábrázolásokat minél teljesebben és főleg az eredetit megközelítő minőségű, színes képekben adjuk vissza. Ez új fényképfelvételek készíttetésével járt. A legenda jelenetsorait – ahol lehetett – összefüggően reprodukáltuk. Tekintettel arra, hogy néhány freskó (az őket őrző templomok lebontásával) végleg elpusztult, mások megrongálódtak, esetenként szakszerűtlen restaurálásnak estek áldozatul, felkutattuk a XIX. szá-

zad végén, a XX. század elején a hozzáértő szakemberek által készített színes freskómásolatokat is néhány budapesti gyűjteményben. E dokumentumértékű ábrázolások közreadásával a mai és az eredeti állapot egybevetése is lehetővé vált.

A szerző a falképek leírásakor elsőrendű feladatának tartotta a részletek értelmezését, az összefüggések kimutatását. Ehhez néhány, a szóban forgó freskót értelmező rajzot is készített. Ezt a módszert folytatva minden falképről elkészítettük az értelmezést segítő rajzokat.

Fontosnak tartottuk a falképeket őrző kis templomok léptékhelyes alaprajzainak, külső-belső állapotának bemutatását is. Végül egy összesítő térképen nemcsak a máig fennmaradt, hanem az elpusztult, illetve lappangó freskók elhelyezkedését is ábrázoltuk.

Meggyőződésünk, hogy László Gyula professzor eredeti szándékát a fent írt módon kiteljesítve, nemcsak a szorosan vett tudományos érdeklődést, hanem egy sokkal szélesebb kör – az évforduló kapcsán bizonyára megnövekedett – igényét is sikerül kielégítenünk. Remélhetőleg nemcsak határainkon belül.

ÉRI ISTVÁN

Röviden

– A szakma emlékeztetéseit hivatott pótolni az *Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum* ún. reprint sorozata. *Karácsony Sándor* Leckék a leckéről című könyvét olvashattuk újra, *Weszely* Pedagógiáját, korszakzáró szintézisét *Kiss Árpádnak* és *Faragó Lászlónak* 1948-ból; Az új nevelés kérdései volt a címe az emlékeztetes kötetnek.

Ha az OPKM szóba jött, itt említjük meg, hogy Neveléstörténeti Füzetek című sorozatukban adták ki a Magyar Pedagógiai Társaság tavalyi centenáriumi ünnepi felolvasó ülésének anyagát, *Mészáros István*, *Zibolen Endre* és *Lányi Katalin* előadásait.

– Az utókor számára pótolhatatlan az a munka, amit a bibliográfiaírók készítenek. Az utóbbi időben a nevelés két igen fontos határterületéről készült szinte teljesnek mondható irodalomfeldolgozás. A magyar gyermekvédelem válogatott bibliográfiáját, *Gergely Ferenc* munkáját az OIK Gyermek- és Ifjúságvédelmi, Felügyeleti és Továbbképzési Önálló Osztálya adta ki, a gyűjtemény 1966 és 1988 közti publikációkat dolgozott fel. A debreceni Kölcsey Ferenc Tanítókép-

zó Főiskola két füzetben A gyermek- és ifjúsági irodalom elméleti kérdései és kritikái címmel adott ki bibliográfiát. Az 1975 és 1980 közti rész Szécsi Ferencné munkája, Aszalós Imréné jegyzi az az 1981–85 közti anyagot feltáró második füzetet. A gyerekirodalom igen fontos, jellegzetes korszakának kutatói számára valóságos aranybánya a dokumentumpáros!

– A csaknem félévszázada volt nagy sorsforduló innenső és túlsó „partjáról” tudósító könyvek közül két frissre hívjuk fel a figyelmet. *George Eisen* könyvét Bojtár B. Endre fordításában az Akadémiai Kiadó adta ki (Árnyak játéka – gyerekek a Holocaustban címmel), 1945–1948 közti időszakról szól *Tölgyesi József* könyve a Megyei Pedagógiai Körkép Kiskönyvtára sorozatban. Veszprém vármegye alsófokú oktatása 1945–1948 között címmel.

A kiskönyvtárnak ez a 36. kötete már.

Ha a Veszprém megyei kollégákról szólunk, elengedhetetlen, hogy lankadatlan hagyományápoló tevékenységükről ne szöljünk. A magyar iskolaügy ezeréves évfordulójára nemcsak a régió hajdani pedagógusainak adatait kívánják feldolgozni, hanem kiadni készülnek az 1000. év teljes megyei pedagógiai Ki kicsoda?-ját.

– Nem maradt tárgyi emlék nélküli a nagy évforduló. *Comenius* születésének 400. évfordulóját ünnepelte jóformán egész Európa.

A pécsi Seneca Könyvkiadó az évfordulóra szép kiállításban adta ki a nagy pedagógus Nagy Oktatástanát.

– Megjelent a Metronóm, a Magyar Zeneiskolák Szövetségének információs lapja.

Bekényi József, Kovács Kálmánné és Zelinika Tamás jegyzi az új szakmai folyóiratot, mely a tervek szerint havonta jelenik majd meg, s ad bőséges tájékoztatást, szakmai muníciót a zeneiskolák tanárainak, a zenepedagógusoknak.

A Zeneiskolák Szövetségének elnökétől, a lap felelős kiadójától, *Nemes László* igazgató úrtól megtudtuk azt is, hogy a Szövetség széleskörű, tartalmas együttműködést kíván kialakítani más művészeti nevelésben érintett pedagógus szakami szervezetekkel. Az együttműködésről szóló beszélgetések ideális helyszíne lehet a nevezetes budafoki Művészeti Iskola (ahol hosszú évek kísérletei során dolgozták ki szinte valamennyi művészeti ág alapfokú képzésének terveit, s ahol ma is sikerrel működnek együtt – a különböző művészeti tanszakok.

A Metronóm szerkesztőségi címe: Bp., VII. Rottenbiller u. 16–22.

– A Megaceros Kiadó – gyermeki ötlet nyomán – készítette el új társasjátékát, s a hozzá tartozó ismertetőt. Barangoló templomról templomra – ez a táblás játék címe. 50 egyházi műemlék olvasmányos leírását, hozzá tartozó jólformált kérdéseket tartalmaz a kiegészítő füzet, valamint építészeti minilexikont. Az ismeretszerzést, elmélyülést szolgálja a játéktábla, ahol a dobókocka segíti a szerencsét, s a sikeres találatok során gyűjtött képes kártyácskák igazolják a győzelmet. Szolid kivitelű klasszikus didaktikai játék – igazán fontos, nemes ismeretek szolgáltatában. A kiadótól (1073 Bp. Dob u. 66.) megtudjuk, hogy hazai állat-, és növényismertetővel, híres magyar nők és férfiak bemutatásával kívánják gyarapítani a választékot.

– Aki nemcsak képzeletben – játéktáblán – kívánja bebarangolni a hazát, annak a *Magyarország Felfedezői Szövetség* túrajátékát ajánljuk. A Bp. III., San Marco u. 81. sz. alatt székelő, 30000-es magyar gyermekmozgalom „Damjanich vörössapkása” címmel indított játékos mozgalmat. A mozgalmat, a hozzá tartozó kiadványt a *Magyar Honvédség* támogatta. 331948/49-es emlékhelyet tartalmaz a túrafüzet – ebből kell minél többet felkeresniük az egykori hadjáratok nyomába eredő gyerekeknek, ifjúnak, közösségnek. A hagyományápoló mozgalom méltó emléket állít a nagy időknek.

– A Szent László-legenda középkori falképei 1993 áprilisában jelent meg, B/5 formátumban, kemény kötésben, 260 oldalnyi terjedelemben, angol és német nyelvű összefoglalóval, képjegyzékkel. A 260 illusztrációból 135 a színes képek száma.

A kötet megjelentetését a *Művelődési és Közügyügyi Minisztérium* támogatása, a *Szerencsejáték Rt.* és a *TKM Egyesület* között létrejött együttműködési megállapodás tette lehetővé.

A könyv bolti ára 1000,- Ft (ÁFA-val együtt). Előfizetőinknek kedvezményt nyújtunk
Címünk: Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület
1476 Budapest 100., Pf. 54

– Augusztus 25-26. a VI. *Nevelésügyi Kongresszus* záróeseményének ideje. A plenáris ülésekre előreláthatólag az Erkel Színházban kerül sor, a szekciók, munkabizottságok az Ajtósi-Dü-

rer sori ELTE épületekben, illetve a Városliget környező közoktatási intézményekben kapnak helyet. A Városliget, a Petőfi-csarnok ebben az időben több tanévnyitó országos esemény, pl. vásár színhelye is lesz.

Hírek a Megyei Pedagógiai Intézetekből

Hajdú Bihar

Személyiségközpontú nevelés

A bárándi *Napköziotthonos óvoda* dolgozói felvállalták a *Hajdú Bihar Megyei Pedagógiai Intézet* segítségével, hogy az 1980 óta működő Debreceni Országos Bábpedagógia Műhely tapasztalatait tudományos igénnyel teszik próbára óvodai körülmények között.

A koncepció kutatásmetodikai igazolása 1988–1991 között megtörtént. Óvodánkban egy gyermekcentrikus, újfajta szemléletmód és gyakorlat alapján neveljük a gyermekeket.

A korábban hagyományosnak mondott, elemeire bontott, főleg direkt irányítású tevékenység helyett az életkori sajátosságok, ezen belül az egyéni fejlettségi szintet figyelembe vevő, indirekt irányítású komplex tevékenységrendszer vezetünk be.

A tevékenységet, a benne rejlő ismereteket, normákat, az irányítás közvetett vagy közvetlen formáinak kiválasztását mindig a gyermek fejlettségi szintjének pillanatnyi állapotához igazítjuk.

E szemléletmód érvényesítése közben nagy hangsúlyt kap az egyéni különbség, a gyermek korábbi tudattartalmának mobilizálása a gyer-

mek-gyermekek, a gyermek-óvónő interakciójában.

Célunk: Az egyetemes kultúra értékeinek, a helyi környezet hagyományainak, valódi viszonyoknak, az én élményének megélése helyzetek, cselekvések által, amely komplex módon valósul meg.

A kiválasztott tartalmak évkörre íródnak. Ebből az egyetemes és a magyar (bárándi) kultúra azon részeit választottuk ki, amelyek archaikusak, szervezettek, a népművészet kiteljesedését adják, a népi kalendáris és keresztény ünnepkörnek megfelelően.

Elsődleges az élményszerzés, a cselekvés, a tapasztalatszerzés. E szemléletmód lényege olyan komplexitás keresése, amelyben elsősorban az irodalmi, a zenei, a vizuális nevelés, illetve a különböző tevékenységi formák közötti közös vonásokra figyelünk, amelyek az értéktartományra rávilágítanak. Mindig a gyermek tapasztalati anyagából indulunk ki, és ehhez keressük a kapcsolódási lehetőséget a természeti és társadalmi környezet terén. Olyan témát választunk, amelynek megismerése érzelmi élménnyel párosul, a fogalmak szituációkban jelennek meg, a tevékenységeknek funkciója van, el tudjuk helyezni a komplex élménysorban. A gyermekek megismerkednek azzal a közeggel, ahol a tárgyak születnek. Az élmény tehát két szinten követhető: a gyermek mint „befogadó”, és mint „alkotó” vesz részt a folyamatban. A komplex tevékenység pozitívan befolyásolja az óvodás gyermek társas fejlődését, kreativitását, kommunikációs és metakommunikációs készségét, iskolakészültségét.

Munkánk iránt nagy az érdeklődés. A megye, illetve az ország számos településéről látogattak el hozzánk. Továbbra is szeretettel várjuk az érdeklődő kollégákat.

VÁRADI ZOLTÁNNÉ–RÁKOSY JÓZSEFNÉ